

Remissvar

Finansutskottet
Riksdagen
finansutskottet@riksdagen.se

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm
Tel +46 8 408 980 00
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

2026-03-11

FI dnr 26-2067
(Anges alltid vid svar)

Utvärdering av Riksbankens penningpolitik 2015–2024

Ert dnr: RD-986-2025/26

Sammanfattning

Finansutskottet har låtit göra en extern utvärdering av Riksbankens penningpolitik under åren 2015–2024. I utvärderingen lämnas en rad rekommendationer. Finansinspektionen (FI) väljer i remissvaret att fokusera på de rekommendationer med koppling till inspektionens uppdrag om finansiell stabilitet och välfungerande marknader.

FI är positiva till rekommendationerna om att Riksbanken utvecklar ett ramverk för så kallade okonventionella åtgärder där de gör en bedömning av för- och nackdelar och att de stärker sin kommunikation om dessa åtgärder där det tydliggörs att de är villkorade på den framtida utvecklingen. De två rekommendationerna skulle förbättra Riksbankens proportionalitetsbedömningar samtidigt som de kan bidra till större flexibilitet. Däremot avstyrker FI de rekommendationer som lämnas om finansiell stabilitet.

Rekommendation 1: Ramverket för penningpolitiska verktyg

FI väljer att kommentera utvärderarnas rekommendationer om att Riksbanken bör utveckla ett ramverk för att bedöma nettofördelarna med

okonventionella åtgärder, såsom tillgångsköp och negativa styrräntor, samt att kommunikationen om dessa åtgärder bör stärkas.

Okonventionella åtgärder är i vissa situationer motiverade samtidigt som de kan ha negativa effekter, till exempel bidra till ett ökat risktagande och innebära kostnader för staten. Det är därför viktigt att för- och nackdelar vägs noga innan de används. FI är därför positiva till rekommendationen att Riksbanken utvecklar, och publicerar, ett ramverk om okonventionella åtgärder med en bedömning av för- och nackdelar, exempelvis hur effektiva de är i att uppnå inflationsmålet vägt mot de negativa effekter som åtgärderna kan ha på de finansiella marknaderna och andra samhällsekonomiska mål. En sådant ramverk skulle kunna förbättra Riksbankens proportionalitetsbedömningar; dels av när åtgärderna bör genomföras och i vilken skala, dels – givet att de ska genomföras – hur negativa effekter kan begränsas.

FI är även positiva till rekommendationen att Riksbanken i sin kommunikation om okonventionella åtgärder bör tydliggöra att de ska vara villkorade, både i skala och omfattning, på hur situationen utvecklar sig. Det kan bidra till en större flexibilitet, exempelvis att åtgärderna kan avvecklas snabbare eller avslutas tidigare för att syftet har uppnåtts. En sådan ordning passar också väl ihop med åtgärdernas extraordinära karaktär.

Rekommendation 4: Ramverket för finansiell stabilitet

Det lämnas tre rekommendationer om finansiell stabilitet; (i) upprätta ett samarbetsavtal mellan Riksbanken, Riksgälden och FI som på förhand definierar vad som utgör *brådskande beslut* enligt riksbankslagen 3 kap. 11 § och hur samråd ska ske under stress, (ii) minska fragmentiseringen och etablera starkare samarbetsmekanismer för makrotillsyn, samt (iii) att Riksbanken och FI publicerar gemensamma stabilitetsbedömningar.

FI instämmer i att det är av stor vikt att myndigheterna kommunicerar och underrättar varandra om sina bedömningar och åtgärder som övervägs i en krissituation. Det följer av att ansvaret för finansiell stabilitet delas mellan flera aktörer och att dessa har olika roller, både i det förebyggande arbetet och i hanteringen av en kris.

FI bedömer att kommunikationen och samarbetet mellan myndigheterna har fungerat väl. Det finns upparbetade kontakter och forum, som

stabilitetsrådet och dess beredningsgrupp där myndigheterna kan dela information mellan varandra. Dessa träffas löpande och kan därtill vid behov sammankallas snabbt för samråd om krisåtgärder. Riksbanken ska också ge FI tillfälle att yttra sig innan de fattar beslut i viktigare frågor kopplat till finansiella systemets stabilitet och effektivitet eller berör FI:s tillsynsverksamhet. FI har i sin tur motsvarande skyldigheter.

FI ser därför inget behov av att därutöver upprätta ett samarbetsavtal som utvärderarna rekommenderar. FI vill också framhålla att det är svårt att på förhand exakt definiera vad *brådskande beslut* i riksbankslagens mening skulle vara.¹ Detta är en bedömning som Riksbanken, och övriga myndigheter, behöver göra vid varje tillfälle utifrån sina respektive uppdrag.

Mot bakgrund om vad som tidigare lyfts om delat ansvar om finansiell stabilitet anser FI att det inte bör inrättas något nytt organ för att hantera detta, likt Storbritanniens *Financial Policy Committee* som utvärderarna förordar. Stabilitetsrådet fyller redan funktionen att ge myndigheterna ett forum för att diskutera åtgärder och utbyta information mellan varandra. Den svenska förvaltningsmodellen innebär också begränsningar i fråga om möjligheten att tilldela den typen av forum för samverkan självständiga beslutsmandat.

FI avstyrker också att Riksbanken och inspektionen ska publicera gemensamma riskbedömningar. De stabilitetsrapporter som FI och Riksbanken publicerar i dag kompletterar varandra och ger en god bild av myndigheternas respektive bedömningar. Samtidigt diskuteras dessa frågor mellan myndigheterna, tillsammans med Finansdepartementet och Riksgälden, i stabilitetsrådet och dess beredningsgrupp. Det gör att myndigheterna löpande informerar varandra om sina respektive bedömningar och bevakning av risker. Att deltagarna ibland gör olika bedömningar kan även ses som en styrka. En gemensam rapport är dessutom resurskrävande att ta fram och riskerar att endast innehålla bedömningar som myndigheterna är överens om. Mervärdet av att publicera en gemensam rapport är därför begränsat.

¹ Om ett beslut är brådskande ska Riksbanken utan dröjsmål underrätta berörda myndigheter om beslutet och behöver då inte ge berörd myndighet tillfälle att yttra sig (riksbankslagen 3 kap. 11 §).

FINANSINSPEKTIONEN

Johan Almenberg
Generaldirektör

Max Larsson
Analytiker

I detta ärende har generaldirektören Johan Almenberg beslutat. Analytikern Max Larsson har varit föredragande.